

Kompetanse og veiledning

På det siste redaksjonsmøtet vårt snakket vi uformelt om en del utfordringer på systemnivå som ser ut til å skyve brukeren stadig lengre unna fagkompetansen og dermed forvansker hverdagen for mange logopeder. For eksempel skal Statped gi råd og veiledning til logopeder og andre fagfolk i hele landet, basert på deres spisskompetanse – samtidig ser det ut som om den direkte utredningen av brukere begrenses mer og mer. Hvordan skal man da for det første komme frem til faglig vurderte individuelle veiledninger, og for det andre opprettholde og videreutvikle spisskompetanse på et fagfelt over tid? Et annet eksempel fra kommunenivå – skal logopedene veilede en ressursgruppe om generelle språkvansker, som så skal spre denne kunnskapen og videreføre til barnehagepersonalet, hvor det til slutt står igjen en assistent som skal utføre tiltak med et barn med spesifikke språkvansker? Er det slik at hvis man bare sprer kompetansen nok, så trenger man til slutt ikke individuell veiledning? Er det funksjonelt å kompetanseheve hele kommunen, fordi det kommer en person med en spesifikk språk- eller kommunikasjonsvanske en gang i fremtiden? Dagens fokus synes å fremme at veldig mange skal kunne veldig mye om noe som de ikke trenger å jobbe med på flere år. Det er kanskje satt på spissen, men samtidig noe som flere logopeder vil kunne kjenne seg igjen i. Kompetanseheving på et generelt nivå er viktig, alle skal kunne nok om språk og kommunikasjon for å kunne henvise videre til aktuelle instanser og personer med relevant fagkompetanse. Det betyr allikevel ikke at alle skal være «mini-logopeder».

Man kan jo undre seg om kompetansespredning er et alternativ for å dekke over mangel på logopeder? Kommunene og fylkeskommunene har

et særskilt ansvar for å dekke logopediske behov, men stillingsandelene er lite oppløftende i så måte. Logopeder har en spisskompetanse som siden 2003 er på masternivå og den bør fortsette å komme brukeren direkte til gode der det er behov. Samtidig vet vi at antall logopedtimer per uke for en bruker oftest er nokså begrenset, og at man per i dag må involvere andre samarbeidspartnere og de nærmeste hvis man skal oppnå en endring i kommunikativ atferd.

Et helt annet område innen kompetansedeling gjelder praksis. I disse dager avslutter mange av årets logopedstudenter sine praksisperioder. De er avhengig av dedikerte logopeder som deler sin kunnskap og erfaring, og møter studentens nysgjerrighet i faglige spørsmål. En god praksisveileder trenger ikke å ha et fasitsvar på alt, det er vel så viktig med åpenhet for felles undring og søken etter kunnskapsbaserte svar i møte med brukere, arbeidsformer, kartlegging og ikke minst studentenes kunnskap fra pensum. Derfor fortjener alle praksisveiledere en stor takk – dere er med å prege den neste generasjon logopeder! Studenten i dag kan bli din neste kollega, og hvem liker vel ikke å kunne påvirke fremtidige samarbeidspartnere?

Et tema som har kommet opp i flere samtaler med studenter etter praksis er i hvilken grad logopedene kan stille krav til brukeren, det vil si forventninger til (tilpasset) egeninnsats mellom logopedtimene og så videre. I helsevesenet får logopedene ofte skryt av brukeren på grunn av av gode lytteferdigheter og tilrettelegging av kommunikasjon. Videre hører man ofte at «det er hyggelig å gå til logopedene». Det er det færre som sier for eksempel om fysioterapeuten eller psykologen. Logopedene har ikke brukt fem studieår

på å være hyggelig! Selvfølgelig skal logopedene utvikle en empatisk, profesjonell relasjon til

brukeren, men utover det bør jo omtale peke på faglig dyktighet, engasjement, oppdaterthet og så videre. Kanskje det i større grad bør være et lovord å «være sliten» etter logopedtiden, fordi brukeren har utført en krevende språklig oppgave. Dette vil gjenspeile både respekt for brukeren (som faktisk gjør en jobb) og vår profesjon.

Temaet dysleksi er fortsatt det emnet vi får fleste artikler om. I denne utgaven av tidsskriftet har vi både en beskrivelse av et masterprosjekt fra Universitet i Bergen og en dansk artikkel, som undersøker i hvilken grad lese- og skrevetester er relevant i bruk for personer med sterkt nedsatt hørsel. Dette er former for kompetansedeling vi gjerne vil ha mer av! Redaksjonen inviterer derfor igjen nye og erfarne logopeder om bidrag innen alle logopediske områder og andre relevante fagområder. Kanskje akkurat du sitter på kunnskap som kunne vært viktig for andre å vite om – måtte det være sammendrag fra masteroppgaver, kasusbeskrivelser, logopediske tips til hverdagen eller små og store forskningsprosjekter?

Til slutt håper vi i redaksjonen å se mange lesere på Logopedlagets vinterkurs i Oslo i midten av mars – da er det både tid til kompetanseheving og deling, samt veiledning gjennom gode samtaler med kolleger.

Gratulerer med logopediens dag, 6. mars!

Melanie Kirnup